Højtbegavet
– og hvad så?

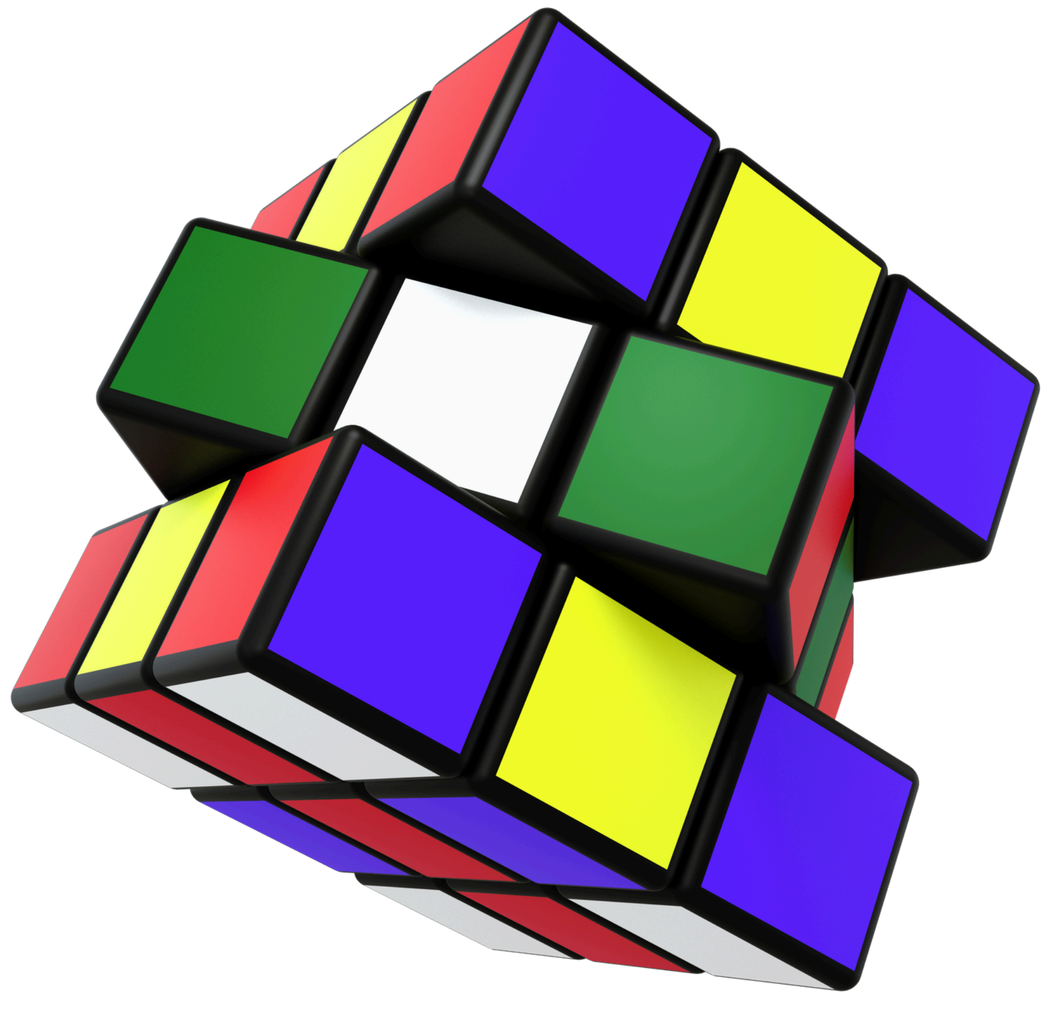
En forældreguide til familier med nyscreenede børn fra Begavet med Glæde

Velkommen til en ny verden

At få at vide, at ens barn er højtbegavet, kan være en stor mundfuld. For nogle forældre er det en enorm lettelse – brikken, der får hverdagens puslespil til at gå op. For andre vækker det bekymring og mange nye spørgsmål.

I Begavet med Glæde ved vi, at høj begavelse er et fantastisk potentiale, men ikke en automatisk genvej til trivsel eller nem læring i skolen. Det kræver de rette rammer, dyb forståelse og mulighed for spejling i ligesindede.

Denne folder er udarbejdet til jer for at give et nuanceret indblik i jeres barns verden med særligt fokus på de vigtige år i indskolingen.

Kendetegn ved høj begavelse

Potentiale vs. talent

Høj begavelse handler først og fremmest om *potentiale* – en tidlig og markant evne til at tænke komplekst, abstrakt og hurtigt.

Det er vigtigt at skelne mellem begavelse og talent:
Begavelse er et kognitivt potentiale, mens talent er den synlige præstation, der kan udvikle sig inden for et bestemt område. Derfor kommer høj begavelse ikke nødvendigvis til udtryk som høje karakterer eller ukompliceret adfærd i skolen.

Kognitive kendetegn

- Lærer og forstår hurtigt nye koncepter
- Tænker abstrakt fra en tidlig alder
- Ser usædvanlige sammenhænge
- Stiller dybdegående spørgsmål om livet og verden
- Har ofte en stærk hukommelse

Andre træk, man kan møde

- Intense og varierede interesser
- Stor nysgerrighed og videbegær
- Ofte meget selvkritisk og perfektionistisk
- Søger ofte ældre børns selskab
- Udviser stor empati, følsomhed og retfærdighedssans

OBS. Ikke alle højtbegavede børn viser disse træk, og de kan komme til udtryk på meget forskellige måder.

Når udviklingen ikke følges ad

Asynkron udvikling

Et højtbegavet barn kan være langt foran på nogle områder og samtidig være helt alderssvarende – eller have brug for ekstra støtte – på andre.

Et barn kan f.eks. forstå avancerede begreber, læse bøger til langt ældre børn eller føre samtaler om store eksistentielle spørgsmål, men stadig have de samme følelsesmæssige og sociale behov som andre børn på samme alder.

Det kan skabe et stort spænd mellem, hvad barnet kan forstå, og hvad barnet kan håndtere.

Det kan f.eks. betyde, at barnet:

- tænker langt mere komplekst, end det kan forklare
- forstår problemer, som det endnu ikke følelsesmæssigt kan rumme
- har et højt læseniveau, men ikke nødvendigvis modenhed til bogens indhold
- stiller store krav til sig selv, fordi tankerne er længere fremme end færdighederne
- bliver mødt med forventninger, der ikke passer til hele barnets udviklingsprofil

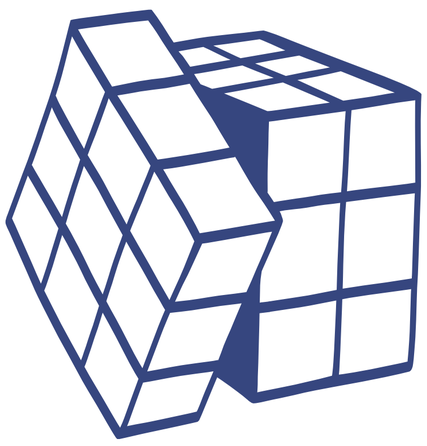
Høj begavelse gør ikke barnet ældre. Barnet har stadig brug for at blive mødt som det barn, det er.

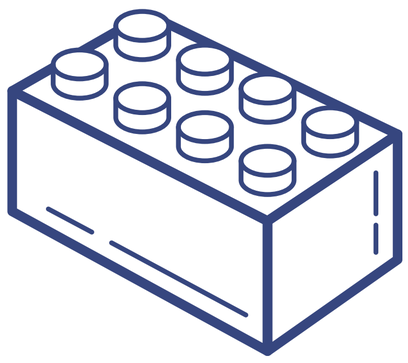
Interesser og aktiviteter

Højtbegavede børn kan have meget forskellige interesser, men nogle aktiviteter giver særligt gode muligheder for fordybelse, kompleksitet, mønstergenkendelse og nysgerrighed.

Strategi, systemer og problemløsning

Pokémon • Magic • D&D • Rubiks Cube • Pusleterninger • Labyrinter • Escape rooms • Programmering • Geocaching

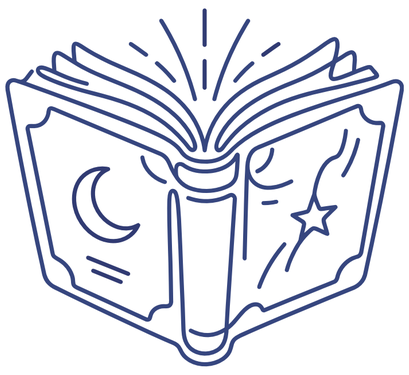
Byg, skab og konstruér

LEGO • Gravitrax • Plus-Plus • Domino Express • Komplicerede perleplader og egne mønstre • Puslespil • Book nooks

Viden og undersøgelser

Naturfaglige forsøg • Dinosaurer • Universet • Dyr • Fagbøger • Podcasts • Radionauterne

Fortællinger og universer

Fantasy • Bøger • Film • Lydbøger

På de næste sider finder du konkrete forslag til bøger og spil.

Læsning og fordybelse

Bøger, der kan matche niveau, interesse og læselyst

Højtbegavede børn kan have et læseniveau, der ligger langt over deres alder. Det betyder dog ikke nødvendigvis, at deres modenhed følger med. Vælg derfor bøger efter interesse, læseniveau og indhold – ikke kun alder.

Yngre læsere – lette at gå til

Møgmis • Hundemand • Kaptajn Underhyler • Det magiske hus i træet • Nomerne • Drageherren

Ældre læsere – mere modent indhold

Snigmorderens lærling • Dronningen af Tearling • Throne of Glass • Tamora Pierce

Fantasy & eventyr

Harry Potter • Percy Jackson • Viljetyven • Nevermoor • Superhelteskolen • Vildheks • Skammerens datter • Nordlys • Jernprøven • Skyggens lærling • Djævlens lærling

Fakta & nysgerrighed

Sigurd Barretts *Sigurd fortæller om*...-serie • Sebastian Kleins *De 100 mest*...-serie • Kristian Gintbergs *På sporet af*...-*serie* • Politik for begyndere

Klassikere & fordybelse

Anne fra Grønnebakke • Narnia • Jules Verne

Humor & serier

Antboy • Iqbal Farooq • Wimpy Kid • Dennis Jürgensens *Freddy og Monstrene*-serien • Sallys far • Villads fra Valby

Spil og leg

Spil på tværs af alder og niveau

Tænk niveau frem for alder. Højtbegavede børn kan ofte spille spil langt før den anbefalede alder. Begynd evt. med forenklede regler, og byg derefter gradvist flere regler og strategiske elementer på.

For de yngste

Monsterland • Magic Tower • Myretuen • Vildkat • Coco Crazy • Afrikas Stjerne • Vendespil

Samarbejdsspil

Den Forbudte Ø • Pandemic • The Crew • Magic Maze • Zombie Kidz • Castle Panic

Sprog, fantasi & kreativitet

Dixit • Codenames • Alias • HINT • Werewolf/Varulv • Avalon

Gåder & mysterier

EXIT • Unlock! • Cluedo • Cluedo Escape • Escape Games

Logik & problemløsning

SET • SmartGames • Clever • Cortex • Rummikub • Sudoku • IQ Games • Genial • Robot Turtles

Strategi & planlægning

Skak • Catan • Carcassonne • Splendor • Ticket to Ride • 7 Wonders • Azul • Stone Age • Kingdomino • Takenoko • Stratego • Backgammon

Hurtige spil med udfordring

Love Letter • Sushi Go! • The Mind • SkyJo • Skip-Bo • Uno • Camel Up • King of Tokyo

Gode råd til familien i hverdagen

Som forældre spiller I en vigtig rolle i at hjælpe jeres barn med at forstå sig selv, sine styrker og sine behov.

Italesæt begavelsen
Nogle højtbegavede børn oplever tidligt, at de tænker og lærer anderledes end deres jævnaldrende. Tal åbent med barnet om høj begavelse, og hjælp det med at forstå sine styrker og behov. Det kan styrke barnets selvforståelse og mindske følelsen af at være anderledes eller forkert.

Håndtér perfektionismen
Hjælp barnet med at forstå, at fejl er en naturlig del af at lære noget nyt. Anerkend indsatsen og modet til at prøve, også når noget er svært eller ikke lykkes første gang. Det kan styrke barnets gåpåmod og gøre det lettere at møde nye udfordringer.

Restitution og "helle"-zoner
En skoledag med mange indtryk kan være krævende. Giv barnet mulighed for at finde ro og lade op derhjemme, og tal med skolen om behovet for pauser eller rolige steder i løbet af dagen.

Vær opmærksom på søskende
Høj begavelse kan forekomme hos flere børn i samme familie, men deres styrker, interesser og behov kan komme til udtryk på vidt forskellige måder. Vær opmærksom på det enkelte barn frem for at sammenligne søskende.

Det gode skolesamarbejde

Højtbegavede børn har brug for undervisningsdifferentiering, hvor de møder passende faglige udfordringer frem for blot flere af de samme opgaver.

Samarbejdet lykkes bedst, når alle anerkender rollerne: I er eksperter på barnet; lærerne er eksperter på undervisningen og gruppedynamikken.

Dialog frem for konflikt

“Vores erfaring er, at et godt skolesamarbejde bygger på gensidig respekt, nysgerrighed og tydelig kommunikation. Spørg ind til skolens perspektiv, del jeres viden om barnet, og vær konkrete om de behov, I ønsker hjælp til at imødekomme.

Begavet med Glæde

Spørg nysgerrigt:
“Vi oplever kedsomhed i matematik. Hvordan ser det ud fra jeres side?” frem for at komme med færdige løsninger.

Del viden åbent:
Inviter til dialog om, hvordan viden fra screeningen omsættes til praksis i netop deres klassefællesskab.

Det kan I tale med skolen om

Små greb kan gøre en stor forskel

I bør ikke møde skolen med en færdig løsning, men det kan være hjælpsomt at kende nogle af de greb, som ofte kan skabe bedre faglig trivsel for højtbegavede elever.

Færre gentagelser

Hvis barnet allerede har vist, at det har forstået et emne eller en færdighed, kan mere af det samme opleves som meningsløst.

Mere dybde – ikke bare mere arbejde

Ekstra opgaver er ikke nødvendigvis det samme som differentiering. Nogle børn har større glæde af mere komplekse spørgsmål, nye perspektiver eller mulighed for selv at undersøge videre.

Mulighed for spejling

Det kan være værdifuldt at arbejde sammen med andre børn, der tænker og lærer på lignende måder – f.eks. fra parallelklassen eller et andet klassetrin.

Et tydeligt "hvorfor"

Nogle højtbegavede børn har et stort behov for at forstå formålet med en opgave: *Hvorfor skal jeg lære det her? Hvad skal jeg bruge det til?*

Spørg skolen nysgerrigt, hvad de allerede gør – måske er flere af grebene allerede en del af undervisningen.

Fritid og fællesskaber

For mange højtbegavede børn kan det have stor betydning at møde andre, der deler deres interesser eller måde at tænke på. Det vigtigste er at finde et fællesskab, hvor barnet går derfra med følelsen af, at det var godt, de kom.

Et fast fritidstilbud kan give mulighed for at opbygge relationer over tid, mens enkeltstående arrangementer kan være en god måde at møde nye fællesskaber på.

Når I vælger fritidsaktivitet, så kig efter steder, hvor omdrejningspunktet er den fælles interesse frem for barnets alder, og hvor der er plads til fordybelse.

Her er nogle eksempler på gode muligheder:

- Videnskabsklubben
- Musik og sport
- Dansk Skoleskak
- Coding Pirates
- LIFE Sommer Lab
- Gifted Children

Find flere tilbud

Se flere tilbud, der er målrettet højtbegavede børn eller særligt velegnede til dem, på:

https://begavetmedglaede.dk/oversigt-tilbud/

Begavet med Gæster

Som forælder til et højtbegavet barn kan man ofte have brug for et frirum. Et sted, hvor man ikke behøver at forklare eller forsvare sit barns intense reaktioner, og hvor andre voksne forstår hverdagen med asynkron udvikling.

Det rum har vi skabt med Begavet med Gæster.

Hvad er Begavet med Gæster?

Vi afholder arrangementet 4–6 gange om året. Her inviterer vi skarpe eksperter og skaber et uformelt og trygt miljø for forældre og fagfolk.

Det handler nemlig ikke kun om at få ny viden, men også om at netværke og udveksle erfaringer. Den spejling kan være meget værdifuld – ikke kun for vores børn, men også for os voksne.

Tidligere temaer

- Mobning, trivsel og tilhør
- Når højtbegavede børn gør modstand
- Sensitivitet og håndteringen af det intense følelsesliv
- Valg af ungdomsuddannelse for hurtigtænkende unge

Vil du med næste gang?

Hold øje med begavetmedglaede.dk eller vores sociale medier, hvor vi løbende annoncerer datoer og temaer.

Vi glæder os til at byde dig velkommen!

Læs mere

På vores hjemmeside finder I artikler om høj begavelse, skrevet af erfarne rådgivere med udgangspunkt i forskning og praksiserfaring.

Vi anbefaler særligt følgende artikler til nyscreenede familier:

- Intensitet og begavelse
- Søskende til højtbegavede
- Differentiering er mere end svære opgaver
- Når højtbegavede børn ikke vil i skole
- Talent og høj begavelse
- Underydelse
- Sådan spotter du høj begavelse

Læs alle artikler på

begavetmedglaede.dk/raadgivning/artikler/

Anbefalet litteratur og hjælp

Anbefalet litteratur

- *Højtbegavede børn i familien* af Rasmus og Mette Welling
- *Den højtbegavede elev* af Dea Franck
- *Dit højtbegavede barn – en forældreguide om asynkron udvikling,* af Dea Franck
- *Hjernesmarte Børn* af Anette Prehn
- *Det eksplosive barn* af Ross W. Greene
- *Børns mentale sundhed* af Pernille Thomsen

Brug for råd og vejledning?

Har du spørgsmål om dit barns begavelse, udvikling, skolegang eller trivsel? Eller har du bare brug for at tale med nogen, der forstår din situation?

Hos Begavet med Glæde tilbyder vi gratis, anonym og fortrolig rådgivning om høj begavelse, herunder både skole, dagtilbud og hverdagsudfordringer. Vi tilbyder også gratis screening og sparring om samarbejdet med PPR.

Vores rådgivere er selv forældre til højtbegavede børn og har både faglig viden og personlig erfaring.

Book en gratis samtale på
begavetmedglaede.dk/raadgivning/

Sammen om bedre trivsel

Alle børn fortjener at blive set, forstået og udfordret

I Begavet med Glæde arbejder vi for, at højtbegavede børn og deres familier mødes med viden, forståelse og bedre muligheder for trivsel.

Vi rådgiver familier og fagpersoner, formidler viden og skaber fællesskaber gennem oplæg, arrangementer og konferencer. Samtidig arbejder vi for at sætte høj begavelse på dagsordenen og skabe bedre rammer i skoler, dagtilbud og kommuner.

Vil du være med til at gøre en forskel?

Som medlem støtter du vores arbejde for, at flere højtbegavede børn får mulighed for at trives, udvikle deres potentiale og være børn.

Bliv medlem på begavetmedglaede.dk

